

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2015. gada 20. augustā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Uldis Ķinis, tiesneses Kristīne Krūma un Ineta Ziemele,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Mārtiņa Otomera (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 129/2015),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnespējas likumā” 2. pantu un 2014. gada 30. oktobra likumu „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” (turpmāk arī – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un 106. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

Pieteikumā ietverts arī lūgums apturēt apstrīdēto normu darbību līdz dienai, kad stāsies spēkā Satversmes tiesas spriedums.

2. Ar 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnespējas likumā” 2. pantu Maksātnespējas likuma 9. panta pirmā daļa papildināta ar otro teikumu šādā redakcijā: „Amata darbībā maksātnespējas procesa administratori ir pielīdzināti valsts amatpersonām.” Atbilstoši Maksātnespējas likuma pārejas noteikumu 34. punktam minētie grozījumi stājās spēkā 2015. gada 1. martā.

Savukārt 2014. gada 30. oktobra likums „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” paredz papildināt likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 4. panta pirmajā daļā noteikto valsts amatpersonu

uzskaitījumu ar jaunu 26. punktu „maksātspējas administrators”. Likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” pārejas noteikumu 22. punkts noteic, ka minētie grozījumi stāsies spēkā 2016. gada 1. janvārī.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei.

Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja prasījums izvērtēt likumu normu atbilstību vairākām Satversmes normām ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskārums gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likums noteic, ka personas pieteikums Satversmes tiesai ir atzīstams par konstitucionālo sūdzību un lieta ierosināma tad, ja tas atbilst prasībām, kas noteiktas šā likuma 18. un 19.² pantā.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa paredz, ka vairāku aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā pieļaujama vienīgi gadījumos, kad tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz tā pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas, vai arī gadījumos, kad tiek apstrīdēti kādas institūcijas (amatpersonas) izdotie akti sakarā ar to, ka attiecīgās

institūcijas izveidošana vai amatpersonas ievēlēšana, apstiprināšana vai iecelšana nav notikusi likumā noteiktajā kārtībā vai arī institūcija vai amatpersona pieļāvusi tādu likuma pārkāpumus, sakarā ar kuriem tās izdotajiem aktiem nav juridiska spēka.

Satversmes tiesa ir secinājusi, ka, ņemot vērā Satversmes tiesas procesa ekonomijas principu, atsevišķos gadījumos viena pieteikuma ietvaros var apstrīdēt arī vairāku likumu normas (*sk. Satversmes tiesas 2005. gada 1. jūnija lēmumu par lietas ierosināšanu lietā Nr. 2005-13-0106*). No pieteikumā ietvertā pamatojuma ir gūstams apstiprinājums, ka abu apstrīdēto likumu normas ir savstarpēji cieši saistītas un to izskatīšana vienas lietas ietvaros veicinās lietas vispusīgu un ātru izskatīšanu.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

8. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka “konstitucionālo sūdzību (ieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai”, bet sestās daļas 1. punkts prasa pamatot apgalvojumu, ka ir aizskartas tieši pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka ar apstrīdētajām normām noteiktais valsts amatpersonas statuss viņam kā maksātnespējas procesa administratoram liedz apvienot šo nodarbošanos ar viņu profesionālo darbību citās jomās, tādējādi ierobežojot Pieteikuma iesniedzēju tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu, kas noteiktas Satversmes 106. panta pirmajā teikumā.

Apstrīdētās normas pārkāpjot arī Satversmes 1. pantu, kas ietver tiesiskās paļāvības principu, jo Pieteikuma iesniedzējam esot radusies tiesiskā paļāvība uz normatīvā regulējuma nemainību, proti, ka viņš varēs apvienot savu profesionālo darbību citās jomās un maksātnespējas procesa administratoru nodarbošanos. Tāpat arī likumdevējs neesot paredzējis pietiekamu pārejas periodu un saprātīgu apstrīdēto normu īstenošanas mehānismu.

8.1. 2014. gada 30. oktobra likums „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” stāsies spēkā 2016. gada 1. janvārī. Tādējādi iespējamais pamattiesību aizskārums Pieteikuma iesniedzējam varētu rasties nākotnē, stājoties spēkā apstrīdētajai normai.

Satversmes tiesas praksē ir pausta atziņa, ka pamattiesību aizskārums var būt arī nākotnē sagaidāms. Tas nozīmē, ka pastāv pamatota un ticama iespējamība, ka apstrīdētās normas piemērošana varētu radīt nelabvēlīgas sekas konstitucionālās sūdzības

iesniedzējam (sk. *Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12.1. punktu*).

Vērtējot nākotnē sagaidāmu personas pamattiesību ierobežojumu un izlemjot jautājumu par lietas ierosināšanu, Satversmes tiesa ņem vērā gan risku, ka šis ierobežojums nenovēršami skars konkrēto personu, gan arī iespējamo personas tiesisko interešu aizskārumu (sk. *Satversmes tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. 2009-111-01 10. punktu*).

Konstitucionālajā sūdzībā ir ietverts pamatojums tam, ka 2014. gada 30. oktobra likums „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” pēc tā spēkā stāšanās tiks piemērots Pieteikuma iesniedzējam kā maksātnespējas procesa administratoram un varētu ierobežot viņam Satversmē noteiktās pamattiesības. Tāpat Pieteikuma iesniedzējs ir norādījis uz tādu savu tiesisko interešu iespējamo aizskārumu, kura dēļ lieta Satversmes tiesā būtu ierosināma jau pirms minētā likuma spēkā stāšanās.

Līdz ar to prasījums izvērtēt 2014. gada 30. oktobra likuma „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” satversmību atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

8.2. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Šā panta ceturtās daļas otrais teikums paredz: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, pieteikumu Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējam attiecībā uz prasījumu izvērtēt 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnespējas likumā” 2. panta satversmību nav iespēju aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnespējas likumā” 2. pants ir stājies spēkā 2015. gada 1. martā. Tā kā pamattiesību ierobežojums izriet tieši no apstrīdētās normas, konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no apstrīdētās normas spēkā stāšanās datuma – 2015. gada 1. marta.

Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2015. gada 3. augustā. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots un pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas otrā teikuma prasībām.

9. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums, proti, jāpamato apstrīdētās normas neatbilstība augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 1. pantam un 106. panta pirmajam teikumam.

Pieteikumā ir izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un sniegts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam un 106. panta pirmajam teikumam. Pieteikumam ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai. Tādējādi pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta un 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām.

Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

10. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu apturēt apstrīdēto normu darbību līdz dienai, kad stāsies spēkā Satversmes tiesas spriedums ierosinātajā lietā.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta piektajā daļā ir paredzēts tikai viens pagaidu tiesību aizsardzības līdzeklis, ja iesniegta konstitucionālā sūdzība – tiesas nolēmuma izpildes apturēšana. Likumdevējs Satversmes tiesas likumā nav paredzējis citus pagaidu tiesību aizsardzības līdzekļus.

Pieteikuma iesniedzēja lūgums apturēt apstrīdēto normu darbību nav saistīts ar tiesas nolēmuma izpildes apturēšanu, un tas nav arī Satversmes tiesas likumā un Satversmes tiesas reglamentā neregulēts procesuāls jautājums, kuru Satversmes tiesa būtu tiesīga izlemt (*sk. Satversmes tiesas rīcības sēdes 2015. gada 4. februāra lēmuma lietā Nr. 2015-03-01 5.–7. punktu*).

Līdz ar to šis lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnespējas likumā” 2. panta un 2014. gada 30. oktobra likuma „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 106. panta pirmajam teikumam” pēc Mārtiņa Otomera pieteikuma (pieteikums Nr. 129/2015).

2. Atzīt, ka nav nepieciešams aicināt Saeimu iesniegt atbildes rakstu, jo 2015. gada 16. janvārī ir ierosināta lieta Nr. 2015-03-01 un lieta Nr. 2015-04-01 „Par 2014. gada 25. septembra likuma „Grozījumi Maksātnešpējas likumā” 2. panta un 2014. gada 30. oktobra likuma „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 106. panta pirmajam teikumam” un Saeima jau ir iesniegusi atbildes rakstus ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

U. Ķinis